

Resultaten barometerbevraging:

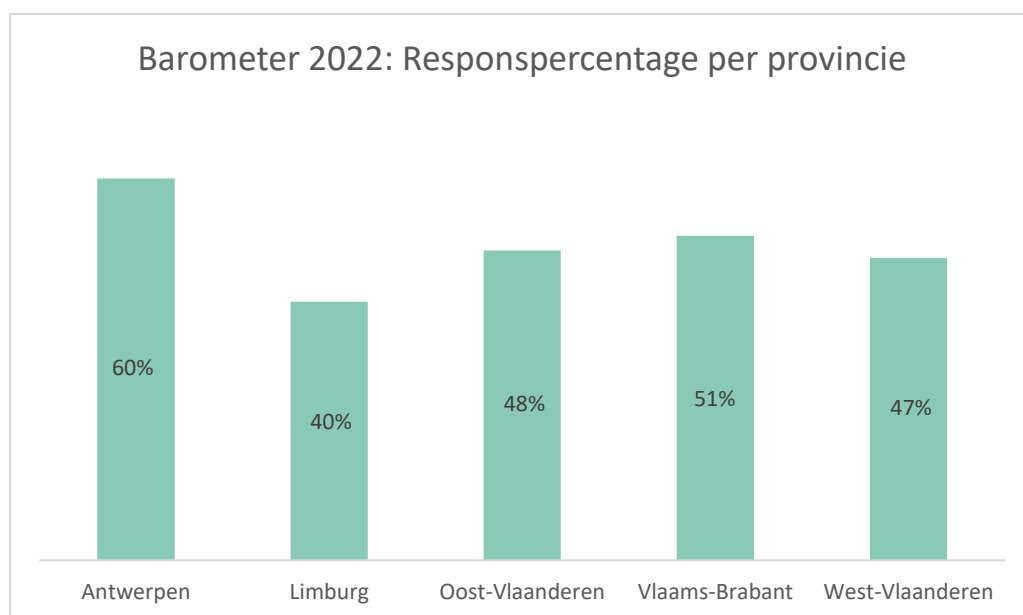
Inspraak van ouderen in coronatijden: Hoe beleefden lokale ouderenraden de pandemie?

Om inzicht te krijgen in de werking, ondersteuning en toekomstwensen van lokale ouderenraden, rolt de Vlaamse Ouderenraad tweejaarlijks een barometerbevraging uit. Voor 2020 en 2021 focuste die zich onder andere op hun betrokkenheid bij het beleid in coronatijden. In welke mate konden lokale ouderenraden de stem van ouderen in hun gemeente nog laten weerklinken? Werden ze sterker of net minder betrokken door hun lokaal bestuur? En welke initiatieven namen ze zelf? Verder keken we naar de samenstelling van de ouderenraden. Ook het programma werd bevroegd. Hoe beïnvloeden de ouderenraden het beleid? Krijgen ze reacties op hun adviezen en acties? En hoe ervaren ze de ondersteuning op lokaal, regionaal en Vlaams niveau? De resultaten van deze bevraging zijn in dit rapport terug te vinden.

1. Responspercentage

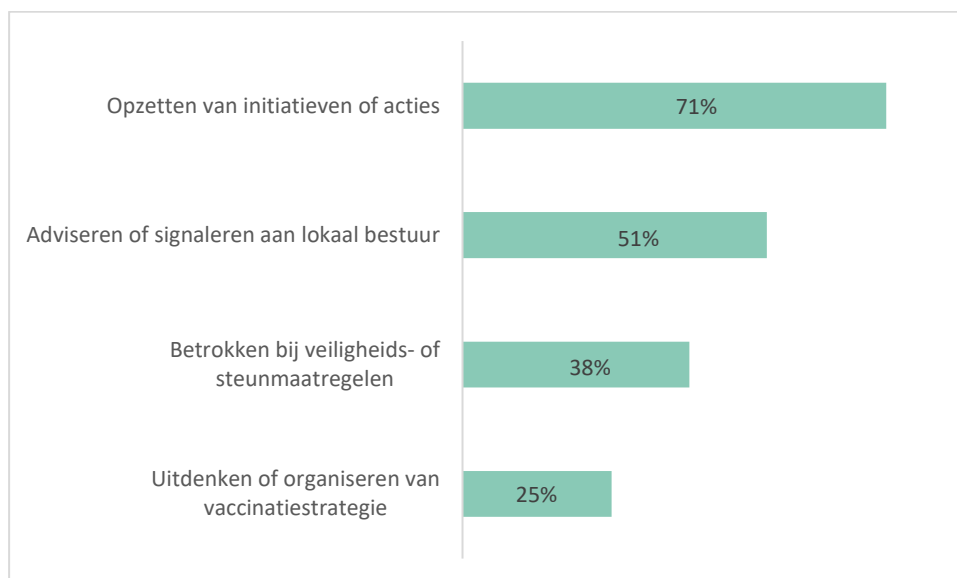
Aan de bevraging nam zo'n de helft van de ouderenraden deel. In totaal kregen we 167 reacties. Vanuit de provincie Antwerpen lag het responspercentage het hoogst met 60%. Uit provincie Limburg kregen we het minst reactie (40%).

De responspercentages per RPO zijn terug te vinden in de bijlage 1. De respons was het grootst binnen RPO Mechelen (75%), RPO Waasland (71%) en RPO Vlaamse Ardennen (70%).

Responspercentage per provincie (N = 167)

2. Hoe lokale ouderenraden omgingen met de corona-pandemie

Wat ondernamen ouderenraden tijdens de pandemie? (N=167)

2.1. Wat ondernamen ouderenraden tijdens de pandemie?

1 op 2 gaf adviezen en signalen over noden tijdens de pandemie

De corona-pandemie had een enorme impact op het welzijn van ouderen. Veel ouderen behoorden ook tot een risicogroep die bijzonder kwetsbaar was voor het virus. Dit bracht lokaal tal van noden en uitdagingen met zich mee. De helft van de lokale ouderenraden signaleerde die noden bij het lokale bestuur en dacht mee na over oplossingen, blijkt uit de barometer. Die signalen gingen onder andere over het aanpakken van eenzaamheid tijdens de pandemie, de mobiliteit van ouderen naar het vaccinatiecentrum en digitale inclusie of uitsluiting. Ook de nood aan extra publiek sanitair in de gemeente kwam aan bod, gezien mensen met blaasproblemen door de lockdowns niet meer snel even een horecazaak binnen konden.

“We hebben de gemeente gevraagd om acties op te zetten die eenzaamheid tegengingen. Als antwoord daarop werden er belondes georganiseerd voor 80-plussers.”

“Het gemeentebestuur heeft ons voorstel om bijkomende rustbanken op bestaande wandelwegen te plaatsen uitgevoerd.”

7 op 10 werkte mee aan warme acties

Mede dankzij lokale ouderenraden vonden er tijdens de coronapandemie heel wat warme acties plaats. Ouderenraden en -verenigingen organiseerden belondes voor ouderen die eenzame gevoelens

hadden, stoepgesprekken om mensen een luisterend oor te bieden, of probeerden samen met gemeenten mensen met noden te koppelen aan vrijwilligers die iets voor hen konden betekenen. 7 op 10 van de ondervraagde ouderenraden geeft aan dat ze deze initiatieven mee in gang staken of opgezette acties ondersteunden tijdens de pandemie.

“In onze regio werd er een warme lijn opgezet. Dat is een gratis telefoonnummer waarop inwoners konden bellen voor een warm gesprek of informatievragen. Via die lijn kon men ook een beroep doen op onze boodschappendienst tijdens de lockdown.

“Met de middelen die onze gemeente kreeg via het relanceplan van de regering, werd er in samenwerking met het Centrum voor Geestelijke Gezondheid psychologische ondersteuning aangeboden aan kwetsbare doelgroepen. De ouderenraad heeft dat aanbod mee verspreid via zijn netwerk.”

4 op 10 ouderenraden was betrokken bij veiligheids- en steunmaatregelen

In hoeverre werden lokale ouderenraden actief betrokken bij het uittekenen van de maatregelen op lokaal vlak? Uit de barometer blijkt dat heel wat maatregelen in regionale veiligheidscellen en eerstelijnszones werden uitgewerkt, zonder rechtstreeks overleg met de lokale ouderenraad. Toch was er in bijna de helft van de gemeenten ook een rechtstreekse wisselwerking. 4 op 10 ouderenraden gaf aan tevreden te zijn over de betrokkenheid.

“Er was een voortdurend overleg tussen de schepen voor senioren en de seniorenraad over de geldende maatregelen en hoe die het leven van senioren beïnvloedden.”

“We gaven het advies aan het lokaal bestuur om een pakket met veiligheidsmaterialen, zoals alcoholgel, doekjes en ontsmettingsmaterialen voor tafels uit te delen aan ouderenverenigingen. Het lokaal bestuur heeft ons advies opgevolgd.”

“De verdeling van het noodfonds gebeurde op basis van de voorstellen van de betrokken adviesraden. We beslisten ook zelf of de activiteiten georganiseerd door de seniorenraad zouden doorgaan, en over de geldende maatregelen - conform met de beslissingen van de regering.”

1 op 4 dacht mee na over de vaccinatiestrategie

Bij de vaccinatiestrategie staken veel ouderenraden de handen uit de mouwen. Ze zochten manieren om minder mobiele ouderen naar het vaccinatiecentrum te brengen. Ze gingen vrijwilligen in het centrum of ze motiveerden ouderen om zich te laten vaccineren. Toch geeft slechts 1 op 4 ouderenraden aan dat ze voldoende betrokken werden bij het uitdenken of het organiseren van de vaccinatiestrategie.

“Onze seniorenraad kwam online samen om reacties, ideeën en bedenkingen te uiten over aanpassingen voor ouderen in het vaccinatiecentrum. Het ging bijvoorbeeld over een wachtparking voor chauffeurs van de Minder Mobielen Centrale, geriatrie zetels, een gezonde mix van jonge en oudere vrijwilligers in het vaccinatiecentrum, een rolstoeltoegankelijke uitgang, enzovoort.”

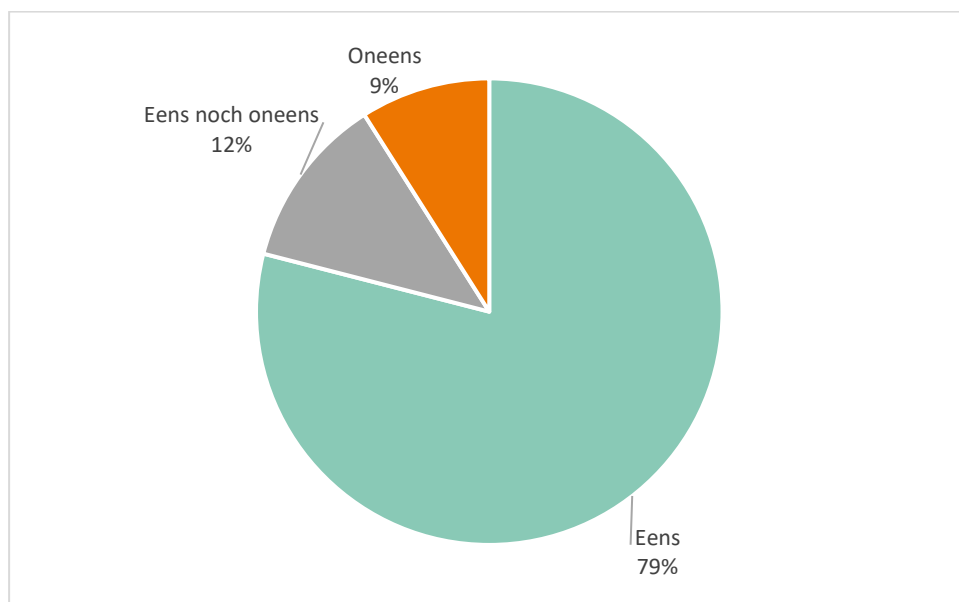
2.2. Met welke uitdagingen werden ouderenraden geconfronteerd?

8 op 10 gaf aan dat digitaal vergaderen een drempel was

Tegelijk was het voor veel ouderenraden moeilijk werken, tijdens de pandemie. De lokale ouderenraden laten in de barometer hun licht schijnen op die uitdagingen. Zo bleek het motiveren van leden tijdens de pandemie niet altijd evident, onder andere door de ontmoetingsmomenten die wegvielen. De digitale oplossingen konden die momenten niet evenwaardig vervangen, want meer dan 8 op 10 ouderenraden gaf aan dat digitaal vergaderen een drempel was. Onder andere omdat niet alle leden digitaal actief waren, merkten de raden dat er tijdens digitale vergaderingen minder vrijwilligers deelnamen dan tijdens een fysieke vergadering.

“Met onze digitale vergaderingen bereikten we maar 60% van onze leden. Het waren spijtig genoeg altijd dezelfde mensen die niet konden deelnemen. We waren bezorgd dat ze zouden afhaken.”

“Digitaal werken is voor velen geen optie, dus viel de mogelijkheid tot vergaderen weg. Dat was heftig. Individuele telefoons lossen dat niet op.”

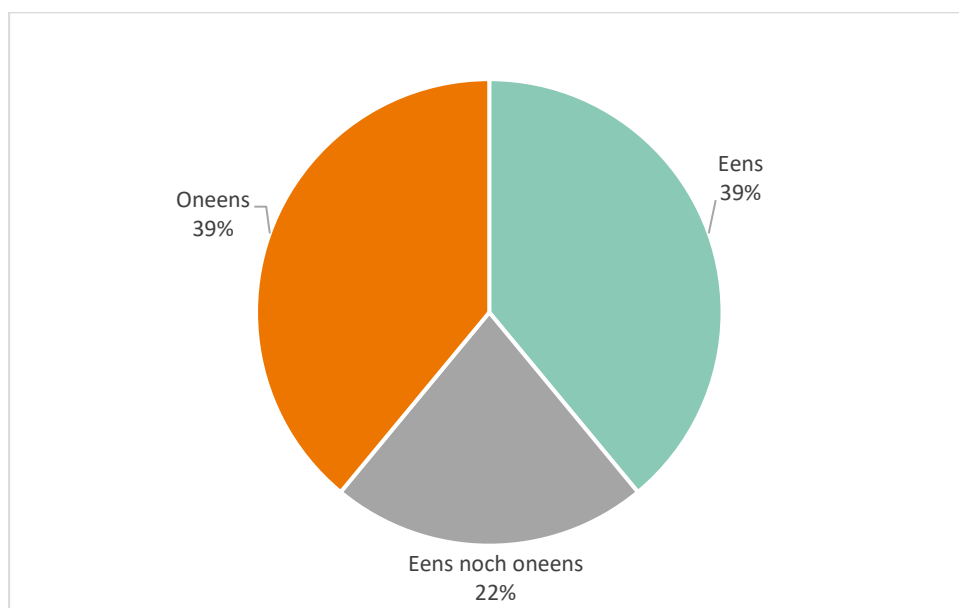
Digitaal vergaderen als drempel? (N = 167)

Bij 4 op 10 raden vielen vrijwilligers weg

Tijdens 2020 en 2021 werd 4 op 10 raden geconfronteerd met het wegvallen van belangrijke vrijwilligers. Veel raden voelden daar op het moment van de bevraging nog de naweeën van. En dat laat zich ook voelen in het ledenaantal.

“De betrokkenheid was en is zeer sterk afgenomen door de pandemie.”

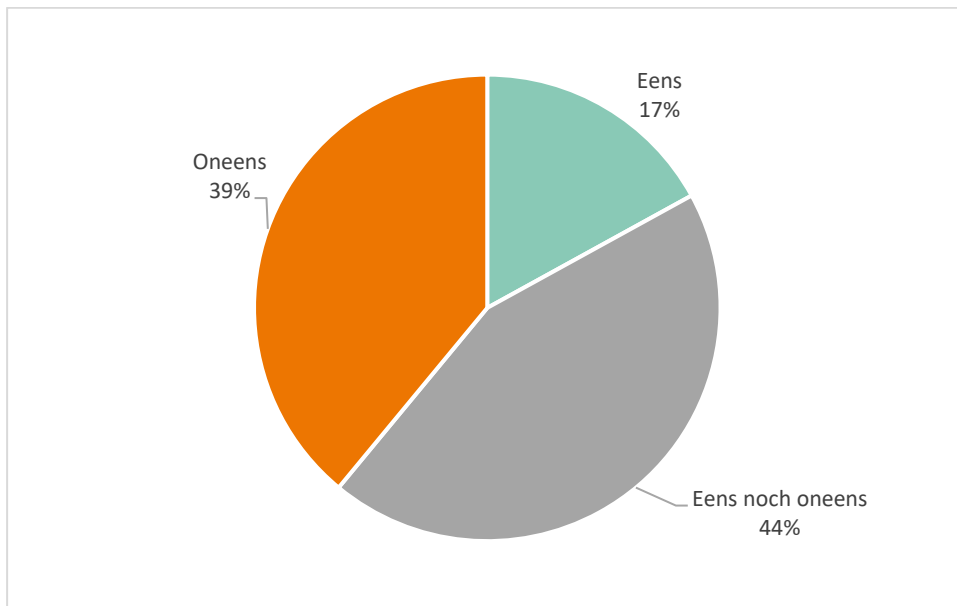
“Wij zijn als raad uiteraard minder samengekomen. Daardoor neemt de betrokkenheid van onze vrijwilligers duidelijk af. Het zal een uitdaging zijn om terug 'op volle toeren' te werken.”

Belangrijke vrijwilligers zien verdwijnen? (N = 167)

Bijna 2 op 10 geeft aan een sterker contact met de gemeente te ervaren

De pandemie plaatste ouderen en ouderenbeleid plots veel hoger op alle beleidsagenda's. Zorgde dit voor een blijvend effect? Is het contact met het lokaal bestuur nu sterker dan voor de pandemie? In de barometer van 2022 geven iets meer dan 1 op 6 lokale ouderenraden aan een positieve evolutie te merken. Bijna de helft van de lokale ouderenraden kon (nog) geen duidelijk antwoord geven op die vraag.

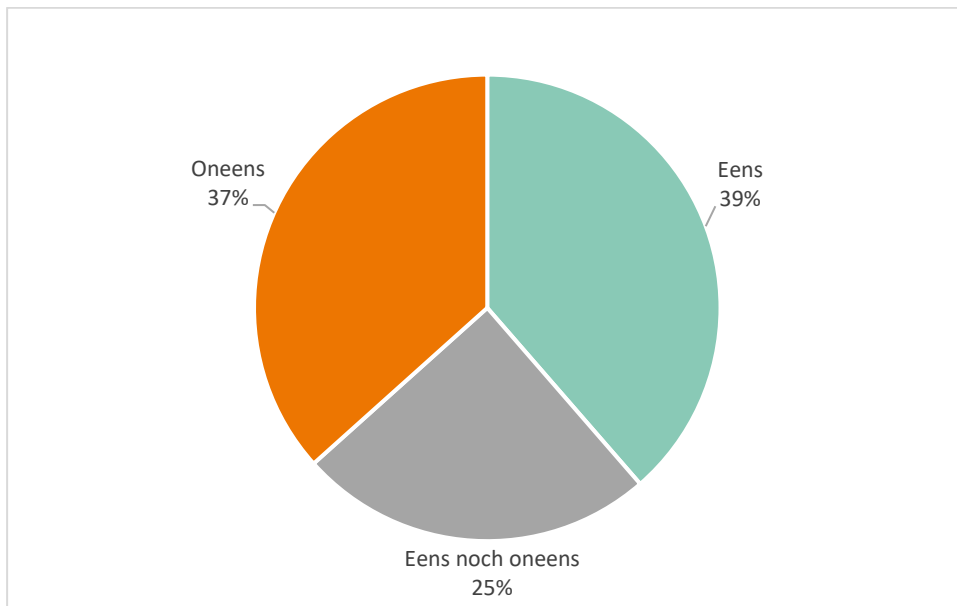

Contact met lokaal bestuur sterker? (N = 167)

Bij 4 op 10 ouderenraden was het enthousiasme even hoog in vergelijking met de periode voor de pandemie

Andere ouderenraden merkten dat hun leden, ook in tijden van corona, enthousiast bleven. Of de mogelijkheid hadden om digitaal te vergaderen. Zij konden wel blijven verbinden en organiseren. Daarbij geeft 4 op 10 ouderenraden aan dat de motivatie om te participeren aan de ouderenraad begin 2022 even hoog lag als voor de pandemie.

“Onze gewone activiteiten en vergaderingen konden niet doorgaan. Maar dankzij de gedrevenheid, creativiteit, inzet en draagkracht van onze leden, zijn er mooie alternatieven ontstaan waarvan sommige, ook na corona, zullen blijven bestaan.”

Enthousiasme even hoog in vergelijking met de periode voor de pandemie? (N = 167)

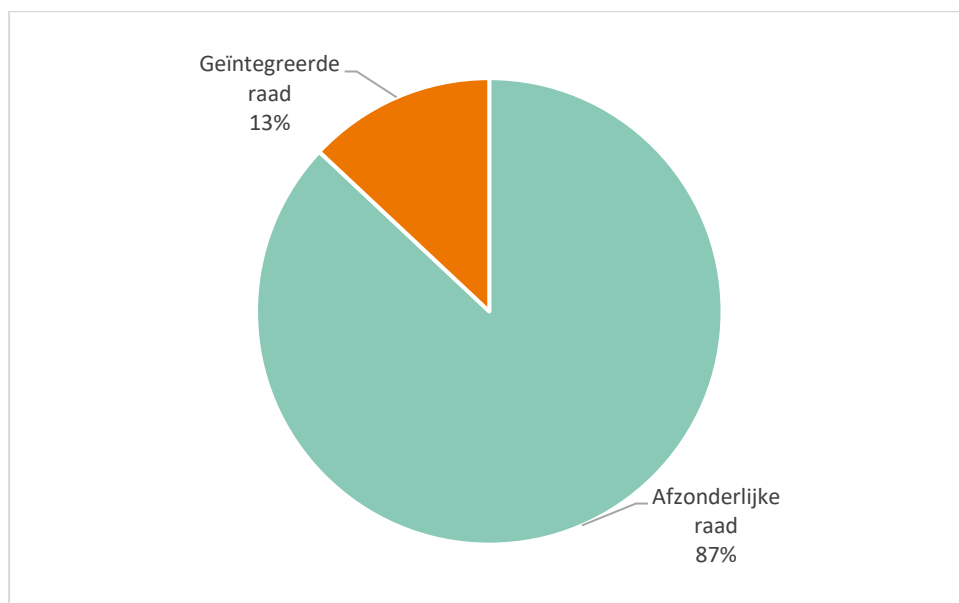
Een extraatje: ook in [dit artikel](#) vind je enkele voorbeelden van activiteiten die ouderenraden opnamen in coronatijd.

3. Samenstelling van de ouderenraad

In dit hoofdstuk onderzoeken we de organisatievorm van de ouderenraad. Is er een afzonderlijke raad voor ouderen of is er een geïntegreerde raad in de gemeente?

Voorts onderzoeken we of de ouderenraad bij de opmaak van het participatiereglement wordt betrokken. In haar participatiereglement schetst het lokaal bestuur haar visie en de mogelijkheden tot participatie, bij voorkeur in samenspraak met alle betrokkenen.

3.1. Is de ouderenraad een afzonderlijke raad of geïntegreerd in een overkoepelende raad?

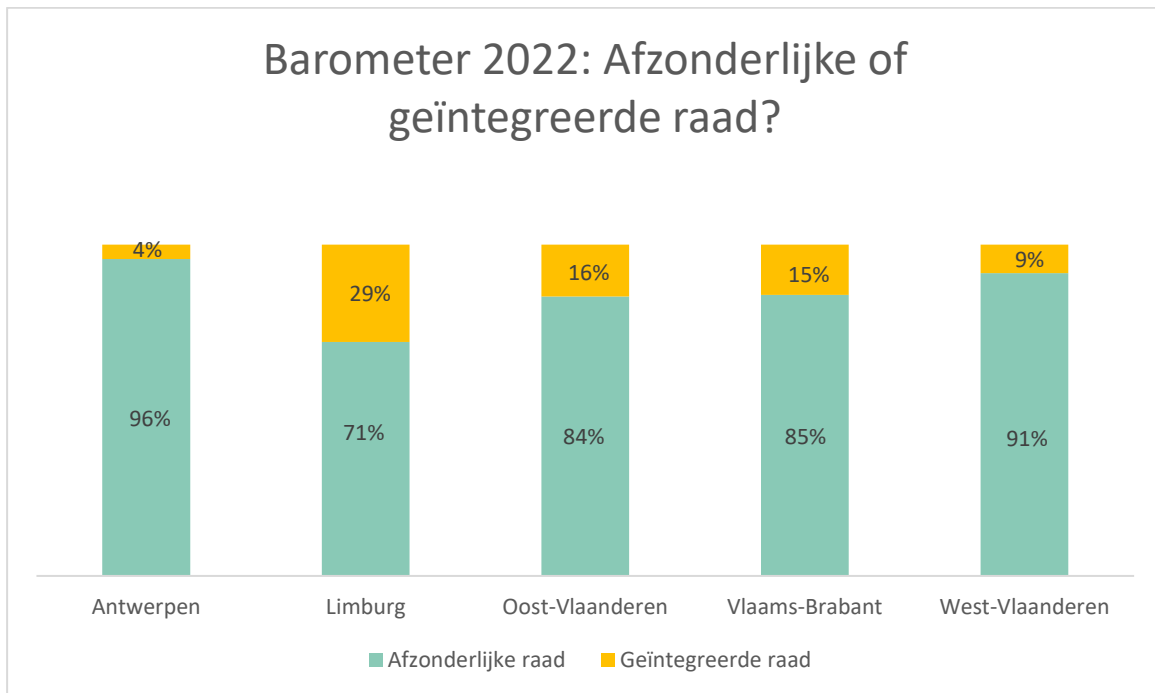

Afzonderlijke raad of geïntegreerde raad? (N = 167)

87% van de lokale raden die de barometer invulde, heeft de gedaante van een afzonderlijk raad voor ouderen. Meer dan 1 op 10 ouderenraden heeft een andere organisatievorm. Bij 13% is er een integratie in een overkoepelende thematische raad, zoals een welzijnsraad, vrijetijdsraad, zorgraad, ... In sommige overkoepelende raden wordt er gewerkt met een aparte werkgroep ouderen. Gezien het de eerste keer is dat de barometerbevraging deze vraag opneemt, kunnen we niet vergelijken met voorgaande jaren.

Uitgesplitst per provincie zien we een heel uiteenlopend beeld. Waar er in Antwerpen slechts 4% geïntegreerde raden te zien zijn, zijn in Limburg 3 op 10 raden geïntegreerd. Een gedetailleerde opsplitsing per RPO vind je in bijlage 2.

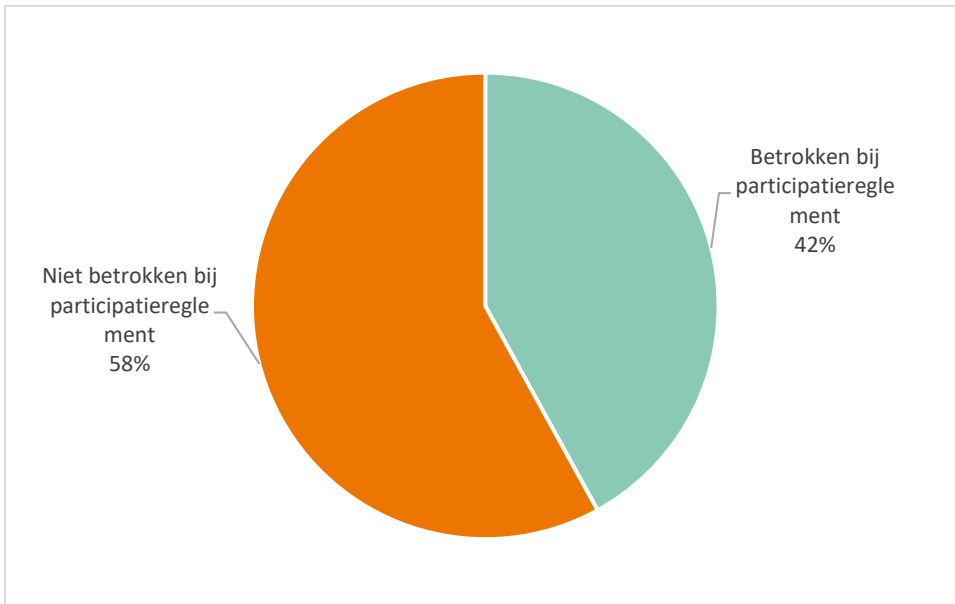
Afzonderlijke of geïntegreerde raad per provincie? (N = 167)

Dit lijkt ons een belangrijk onderwerp om verder te onderzoeken. Onder welke voorwaarden creëert zo'n formule meer gevoel van inspraak en impact? En wat met de valkuilen? Komen alle relevante domeinen binnen het lokaal ouderenbeleid wel voldoende aan bod in zo'n geïntegreerde thematische raad? Hoe breed en divers is de waaier aan ouderen die betrokken wordt in zo'n bredere raad? En dreigen signalen van ouderen niet een stukje te verdrinken in het bredere geheel? In de toekomst willen we de praktijkervaringen hierrond gedetailleerder in beeld brengen.

3.2. Werd de ouderenraad betrokken bij de opmaak van het participatiereglement in de gemeente?

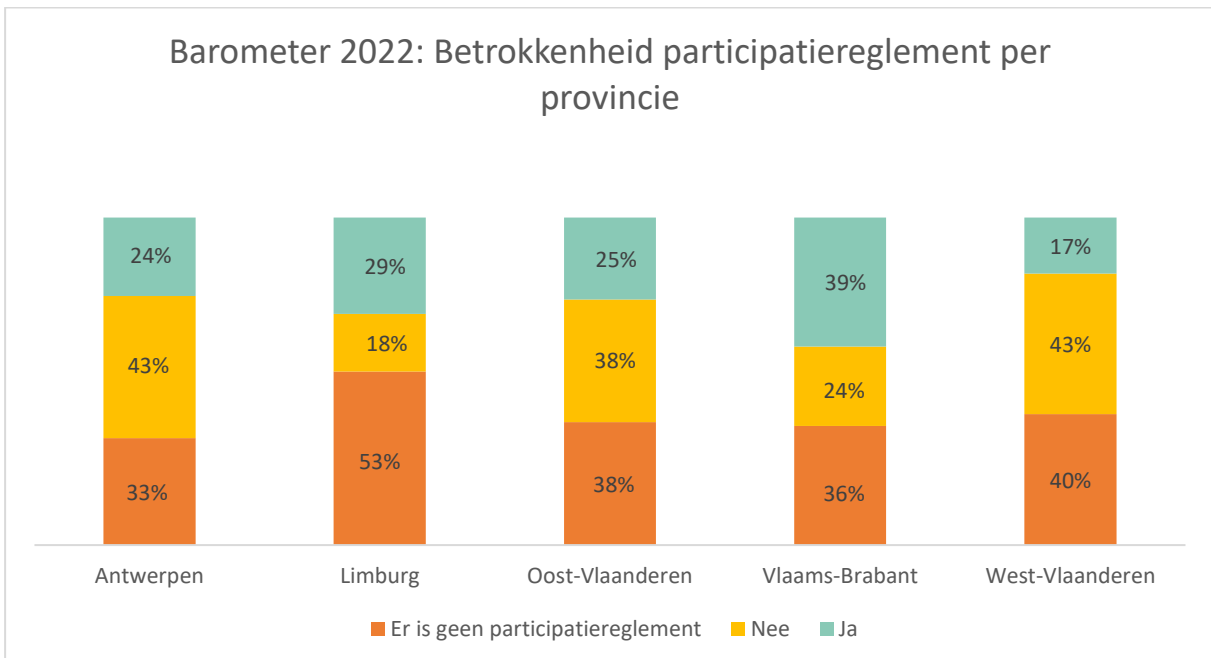
Het decreet Lokaal Bestuur (2018) stelt dat inwoners zoveel mogelijk bij het beleid betrokken dienen te worden. Lokale besturen krijgen veel vrijheid om participatie te organiseren, maar dienen wel een participatiereglement op te maken. In dat participatiereglement schetst het lokaal bestuur haar visie en de mogelijkheden tot participatie, bij voorkeur in samenspraak met alle betrokkenen.

Bij de gemeenten waar het participatiereglement al tot stand kwam, blijkt er een heel ongelijk beeld qua inspraak en betrokkenheid van ouderen in de opmaak van dat reglement. Slechts in 4 op 10 gevallen verliep dat op een participatieve wijze waarbij ook de ouderenraad inbreng kon doen. Dit cijfer ligt slechts iets hoger dan bij de vorige bevraging in 2019, toen ging het om 36% van de gemeenten, tegenover 42% nu.

Betrokkenheid bij participatiereglement waar het al tot stand kwam (N = 104)

Daarnaast geven ongeveer 4 op 10 ouderenraden aan dat er in hun gemeente nog geen participatiereglement werd opgemaakt. Dit biedt kansen om écht samen na te denken over hoe participatie in de eigen gemeente er in de toekomst uit kan zien. Ouderenraden kunnen daar ook spontaan een actieve rol in opnemen.

Betrokkenheid participatiereglement per provincie (N = 167)

4. Programma 2020-2021

In hoofdstuk 2 focusten we ons op hoe ouderenraden omgingen met de corona-periode. In dit luik gaan we dieper in op de algemene werking van de ouderenraden, al zien we natuurlijk dat corona die werking heel erg beïnvloedde.

- 57% formuleerde adviezen of ondernam andere acties om het beleid te beïnvloeden
- 50% organiseerde sociale of vrijetijdsactiviteiten zoals een wandeling, fietstocht, ...
- 36% spendeerde tijd aan informatieve of vormende activiteiten

Tijdens corona was er minder mogelijkheid om mensen fysiek bij elkaar te brengen en de prioriteit van de gemeente ging uit naar het beheersbaar maken van de pandemie en minder naar de reguliere werking. De lokale ouderenraad zag, zoals veel organisaties, hun werking ingrijpend veranderen.

Zoals onderstaande getuigenissen aantonen zetten ouderenraden zich nog steeds in rond allerlei thema's. Omwille van de pandemie kwamen mobiliteits- en welzijnsthema's vaak aan bod. Ook digitalisering was een topic waarrond de ouderenraden actief werkten.

“De ouderenraad zorgde voor de bewijzing van wandelwegen voor ouderen in samenspraak met de adviesraad voor mensen met een beperking.”

“We maakten een advies over de toegankelijkheid van de voetpaden in de gemeente.”

“Met onze ouderenraad hielpen we bij de oprichting van een ‘troostplek’ op vraag van Ferm.”

“We adviseerden de gemeente om een werkgroep op te richten omtrent digitalisering.”

4.1. Beïnvloeding van het beleid op verschillende manieren

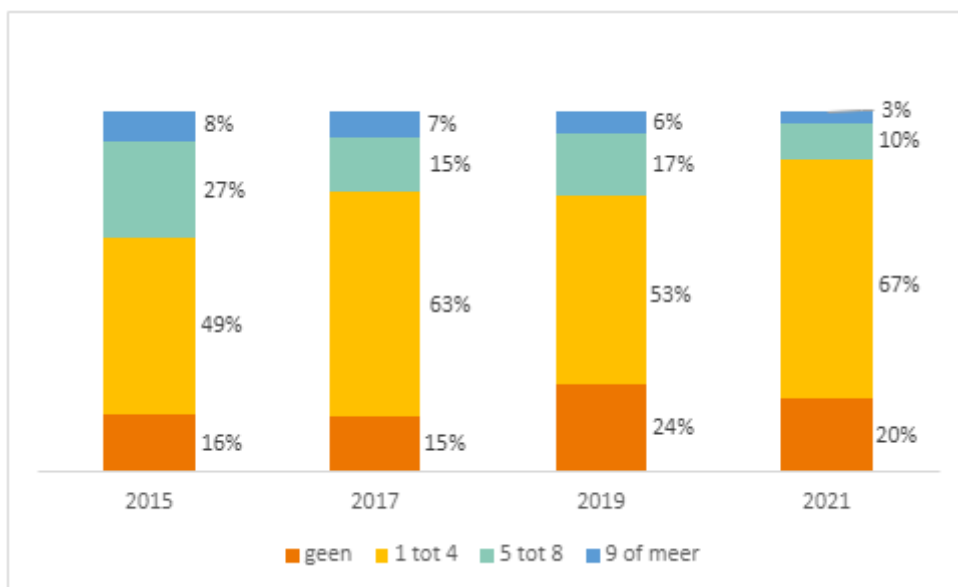
57% van de ouderenraden deed aan beleidsbeïnvloeding tijdens de pandemie. Meer dan 9 op 10 van de ouderenraden die aan beleidsbeïnvloeding deden, brachten één of meerdere schriftelijke of mondelinge adviezen uit.

Ook het inhoudelijk overleg met ambtenaren en/of gemeentediensten scoorde sterk met 71%. Om sterker beleidswerk neer te zetten, werkte 45% samen met andere adviesraden. En bijna de helft van de ouderenraden (42%) ondernam nog tal van andere acties. Zo werden er persmomenten, debatten, petitie's of protestacties opgezet.

Schriftelijke adviezen onder de loep

Voor deze vraag focussen we specifiek op het beleidswerk in 2021. In dat jaar 80% van de ouderenraden die aan beleidsbeïnvloeding deden, minstens één schriftelijk advies uit. Het gros van de ouderenraden (67%) maakte één tot vier schriftelijke adviezen. 13% bracht vijf of meer adviezen uit.

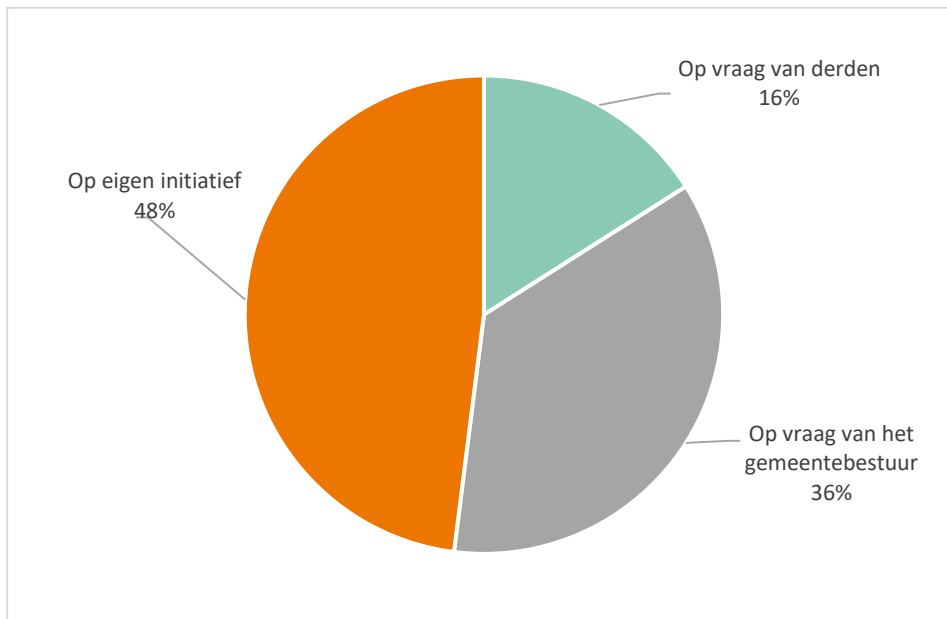
We zien dat de groep die geen adviezen uitbracht, daalde van 24% in 2019 naar 20% in 2021. Ondanks – of net door – corona brachten dus meer adviesraden minstens één advies uit. Tegelijk zien we dat het aandeel dat vijf of meer adviezen uitbracht daalde. Daar kunnen verschillende verklaringen voor zijn: misschien werd de werking wat afgeremd door corona, misschien verschoof een deel van het werk naar andere soorten initiatieven om ouderen in coronatijd te ondersteunen, misschien ging men meer mondeling dan schriftelijk adviseren, ...

Vergelijking schriftelijke adviezen 2015 - 2021

Wie nam het initiatief?

Bijna de helft van de schriftelijke adviezen werd uitgewerkt op eigen initiatief van de lokale ouderenraad (48%). Daarmee ligt hun aandeel iets lager dan de voorbije jaren. Adviezen op vraag kenden namelijk een stijging ten opzichte van de voorbije jaren, wat een indicatie is dat ouderenraden inhoudelijk meer betrokken en bevroegd werden door het lokale bestuur.

Initiatiefnemers adviezen 2021 (N = 95)

Mogelijk is dit gerelateerd aan coronaspecifieke vragen, bijvoorbeeld rond de inrichting van het vaccinatiecentrum en het vervoer van minder mobiele mensen, alsook vragen rond de verdeling van het noodfonds. Bovendien leefden er ook veel maatschappelijke vragen rond eenzaamheid bij ouderen en digitale inclusie van ouderen, waardoor gemeenten extra aandacht aan die thema's wensten te besteden.

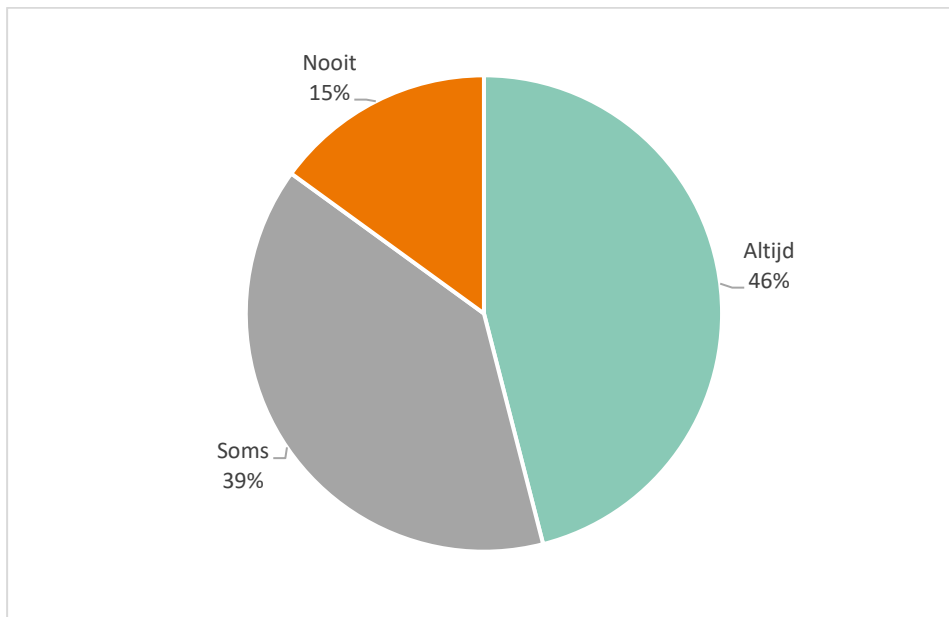
Belang van de gouden driehoek

De cijfers tonen een hoge regelmaat aan van overleg tussen ouderenraden en hun burgemeester of schepen. 60% gaf aan dat de burgemeester of schepen elke vergadering van de ouderenraad aanwezig is. 18% gaf aan dat de schepen of burgemeester regelmatig langskomt, bij 17% af en toe. Slechts 5% had doorheen 2020 en 2021 nooit een overleg met zijn burgemeester of schepen.

Die cijfers wijzen op een hoge mate van aanwezigheid van het gemeentebestuur, en onderstrepen het belang van een goede samenwerking tussen de 'gouden' driehoek: de ambtenaar, de schepen voor ouderenbeleid en de ouderenraad.

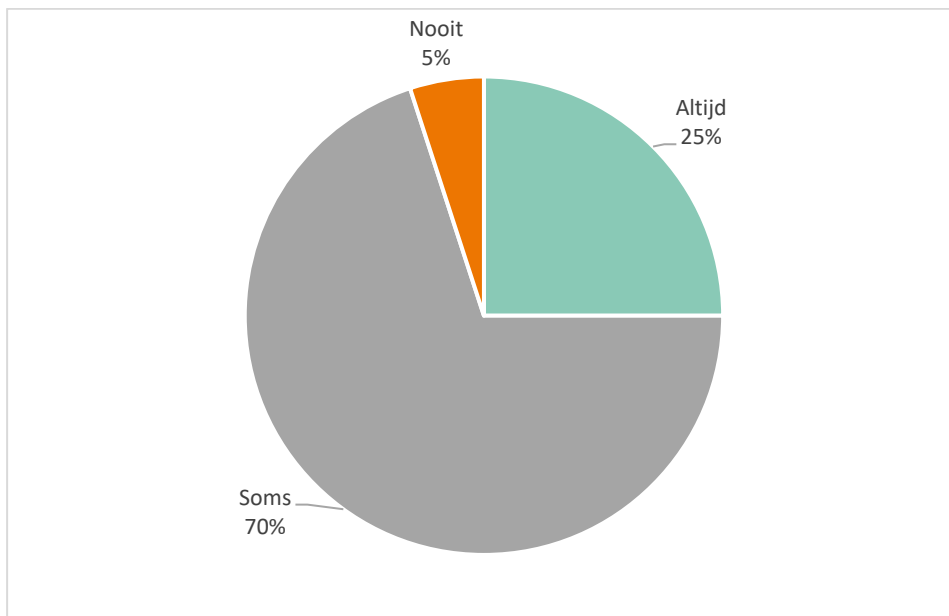
Reactie op adviezen

Leidde deze hoge betrokkenheid van het bestuur dan automatisch tot een inhoudelijk gemotiveerd antwoord op adviezen van ouderenraden? Toch niet. 15% gaf nog steeds aan nooit antwoord te ontvangen op adviezen. 46% van de ouderenraden kreeg altijd een terugkoppeling van het lokaal bestuur. 39% soms.

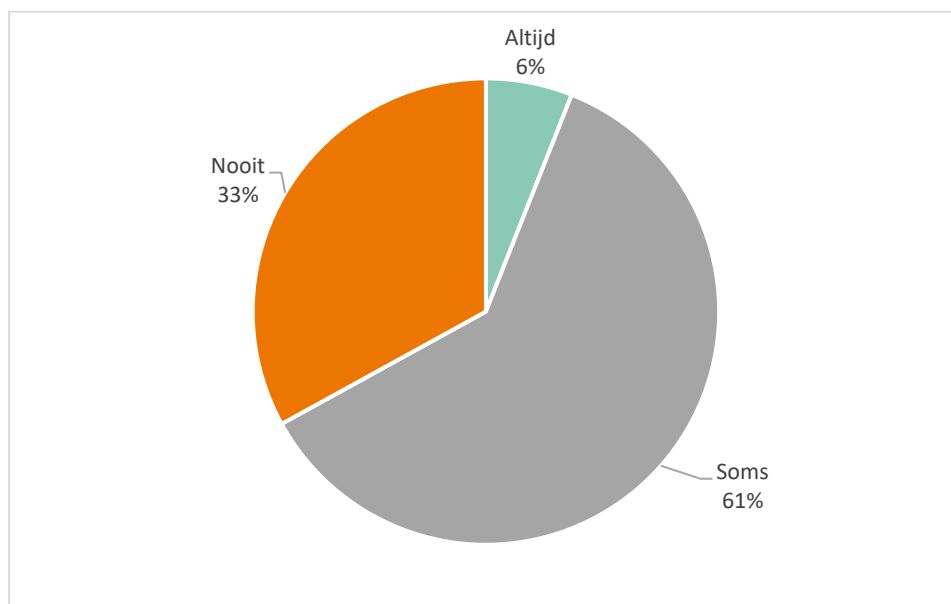
Gemotiveerde antwoorden op adviezen in 2021? (N = 95)

Werd er dan effectief rekening gehouden met de uitgebrachte adviezen? 7 op 10 ouderenraden stelde vast dat er soms rekening mee gehouden wordt. 1 op 4 had het gevoel dat er altijd rekening mee gehouden wordt. 5% gaf aan dat dit nooit het geval was.

Impact adviezen in 2021? (N = 95)

Tot slot had 1 op 3 ouderenraden het gevoel nooit spontaan betrokken te worden in het kader van beleidsbeslissingen. 6 op 10 ouderenraden merkte dat het lokaal bestuur hen soms spontaan betrok. Slechts 6% gaf aan altijd spontaan betrokken te worden.

Spontane betrokkenheid ouderenraden bij beleidsbeslissingen door het lokaal bestuur? (N = 166)

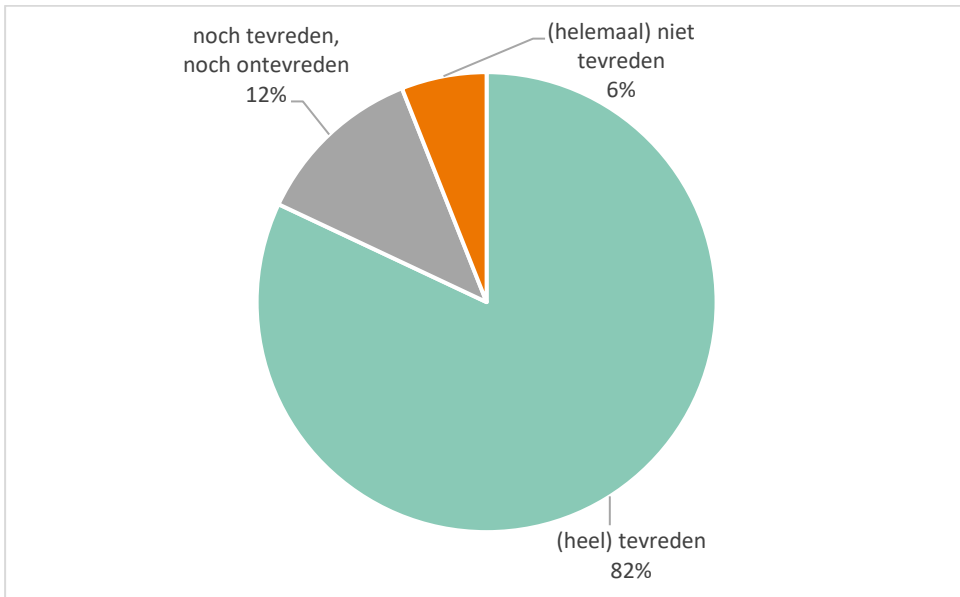
5. Tevredenheid

5.1. Tevredenheid over de lokale ondersteuning

De lokale ambtenaar die de ouderenraad ondersteunt, heeft vaak een belangrijke invloed op de werking en op de impact van de ouderenraad. In de barometerbevraging stelden we daarover twee vragen: hoe uitgebreid is de ondersteuning die de ambtenaar kan geven, en hoe tevreden is de lokale ouderenraad met die hoeveelheid van ondersteuning?

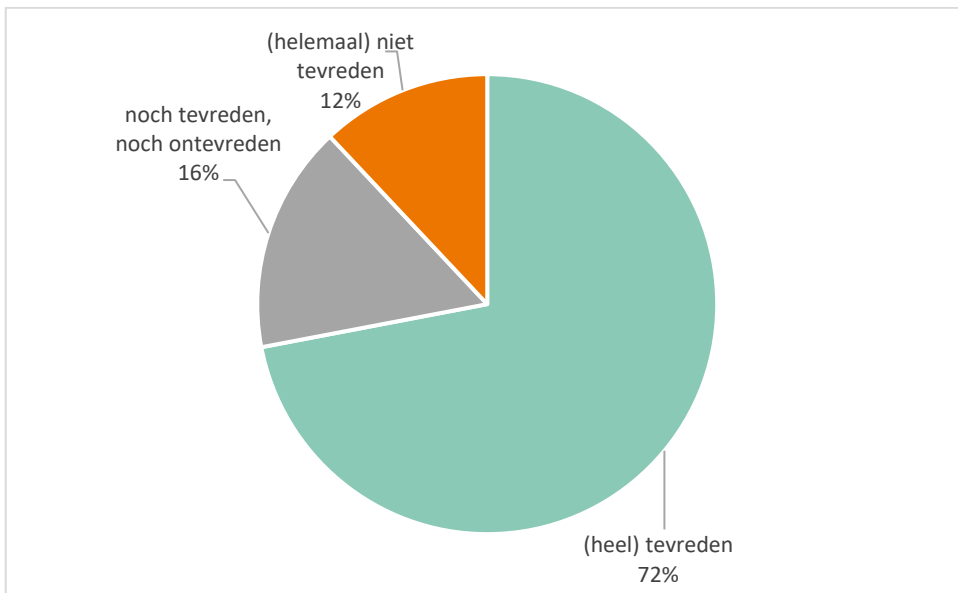
Uit de resultaten van de bevraging blijkt dat die ondersteuning in heel wat gemeenten behoorlijk goed zit. Iets meer dan 1 op 3 ouderenraden (36%) ervaart een uitgebreide ondersteuning, en nog eens bijna de helft vindt de ondersteuning 'voldoende'. Slechts in 2 op 10 gemeenten oordeelt de ouderenraad dat de ondersteuning van de ambtenaar te beperkt of helemaal niet aanwezig is.

Die cijfers vertalen zich ook in de tevredenheid. Meer dan 8 op 10 ouderenraden is tevreden met de mate van ondersteuning door de lokale ambtenaar. 1 op 10 is noch tevreden, noch ontevreden. Slechts 6% van de ouderenraden is (helemaal) niet tevreden over de mate van ondersteuning.

Tevredenheid over de mate van ondersteuning door de lokale ambtenaar (N = 167)

Als we kijken naar de tevredenheid van ouderenraden over de betrokkenheid van de schepen voor ouderenbeleid, blijkt dat 7 op 10 ouderenraden tevreden is. 16% geeft aan noch tevreden, noch ontevreden te zijn. 12% is ontevreden.

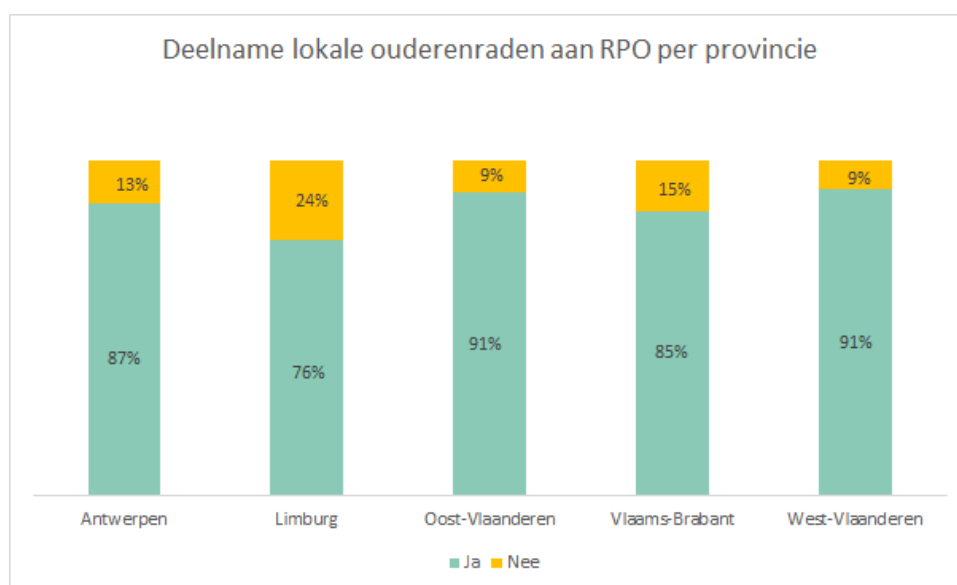
Tevredenheid over betrokkenheid schepen voor ouderenbeleid (N = 167)

5.2. Tevredenheid over de regionale uitwisseling

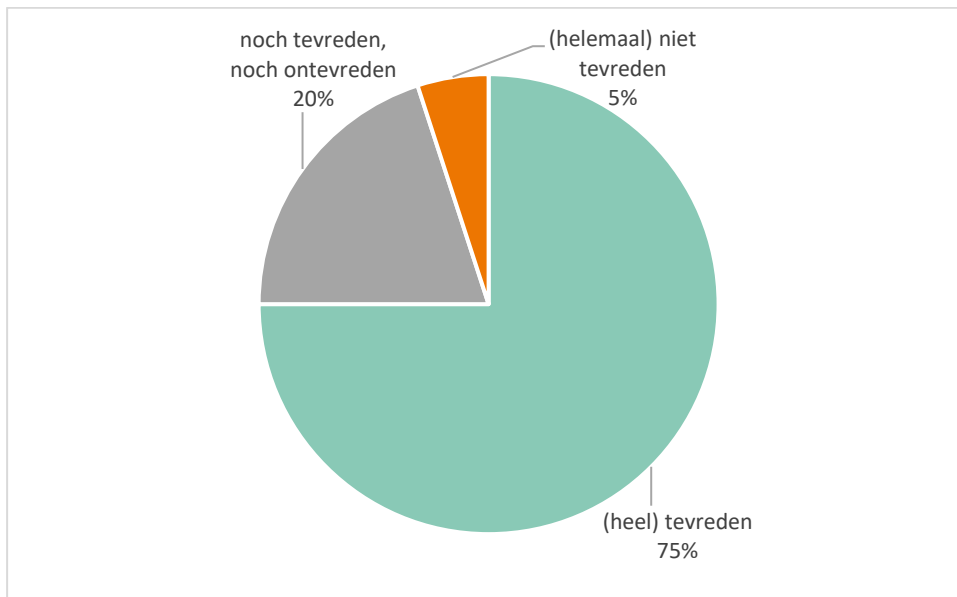
In een regionaal platform ouderenbeleidsparticipatie (RPO) komen afgevaardigden van verschillende lokale ouderenraden, ouderenverenigingen, seniorenconsulenten en schepenen uit verschillende Vlaamse gemeenten samen. Via het platform delen ze ervaringen en signalen uit hun gemeente met elkaar. Sinds 2022 staat de Vlaamse Ouderenraad in voor de begeleiding en ondersteuning van deze regionale platformen.

Uit de resultaten bleek dat 87% van de ouderenraden die de barometerbevraging invulde, in 2020 en 2021 heeft deelgenomen aan de RPO's. In de bijlage 3 vind je de uitgesplitste cijfers per RPO.

Deelname lokale ouderenraden aan RPO per provincie. (N = 167)

3 op 4 van de ouderenraden die deelnamen, vindt het RPO een meerwaarde. 1 op 5 is noch tevreden, noch ontevreden. Slechts 5% is ontevreden.

Tevredenheid over de RPO's? (N = 146)

5.3. Ondersteuning vanuit de Vlaamse Ouderenraad

De Vlaamse Ouderenraad reikt heel wat informatie, inspiratie en ondersteuning aan voor ouderen die actief zijn in lokale ouderenraden. 3 op 4 ouderenraden is (heel) tevreden met de globale ondersteuning die de Vlaamse Ouderenraad biedt. 22% is noch tevreden, noch ontevreden. Slechts 4% is ontevreden.

Binnen dat ondersteuningsaanbod zijn lokale ouderenraden het meest enthousiast over het informatiemagazine Actueel (86%) en over de wekelijkse nieuwsbrief (82%). 8 op 10 ouderenraden is (heel) tevreden over de website www.ouderenraden.be. Over de vormingen ter ondersteuning van vrijwilligers die actief zijn in lokale ouderenraden, zijn 2 op 3 lokale ouderenraden tevreden tot heel tevreden. Slechts 5% is ontevreden. Een mooi cijfer, zeker gezien in die periode zowat alle vormingen door de pandemie digitaal moesten doorgaan.

De top drie van thema's waarover ouderenraden graag nieuwe vormingen willen zien verschijnen, zijn sociale inclusie (61%), mobiliteit (60%) en communicatie en informatie (50%). Die insteken nemen we alvast mee bij het uittekenen van ons verdere vormingsaanbod!

6. Conclusie

Dat het corona-effect voelbaar was voor lokale ouderenraden, was te verwachten. Heel wat ouderenraden probeerden de negatieve impact van de pandemie op ouderen op te vangen en gingen creatief aan de slag om toch nieuwe initiatieven te organiseren – met respect voor de coronamaatregelen. De helft van de bevroegde ouderenraden bleef bovendien adviezen of signalen

geven aan het lokaal bestuur, en iets minder dan de helft van de deelnemers werd ook actief betrokken door het lokaal bestuur bij het uittekenen van veiligheids- en steunmaatregelen. De resultaten tonen dat lokale ouderenraden op heel wat plaatsen samen met hun gemeentebestuur sterk werk hebben verzet, en ook in moeilijke tijden een belangrijke schakel kunnen zijn om het lokale beleid af te stemmen op ouderen. Tegelijk is duidelijk dat dat lang niet overal vanzelfsprekend was. De barrières voor vrijwilligers, maar ook uitval bij ambtenaren en hoe de participatiecultuur in de gemeente er voor corona al uitzag, waren daarbij vaak doorslaggevend. Bij veel ouderenraden heerst er daardoor terecht een gevoel dat er nog werk aan de winkel is op vlak van de beleidsparticipatie van ouderen in de gemeente – zeker op belangrijke momenten.

Wat betreft de samenstelling van de ouderenraden zien we dat het gros van de ouderenraden specifieke, afzonderlijke ouderenraden zijn. Bij iets meer dan 1 op 10 van de raden zit de ouderenwerking geïntegreerd in een bredere adviesraad. Onder welke randvoorwaarden creëert zo'n formule meer gevoel van inspraak en impact? Wat met de valkuilen ervan? In de toekomst wil de Vlaamse Ouderenraad dit meer in beeld brengen.

Wat betreft het participatiereglement blijkt er een heel ongelijk beeld qua inspraak en betrokkenheid van ouderen in het uitdenken van dat reglement. Al zijn hier nog veel mogelijkheden voor de ouderenraad om een actieve rol op te nemen, aangezien er nog heel wat gemeenten zijn waar er nog geen reglement is.

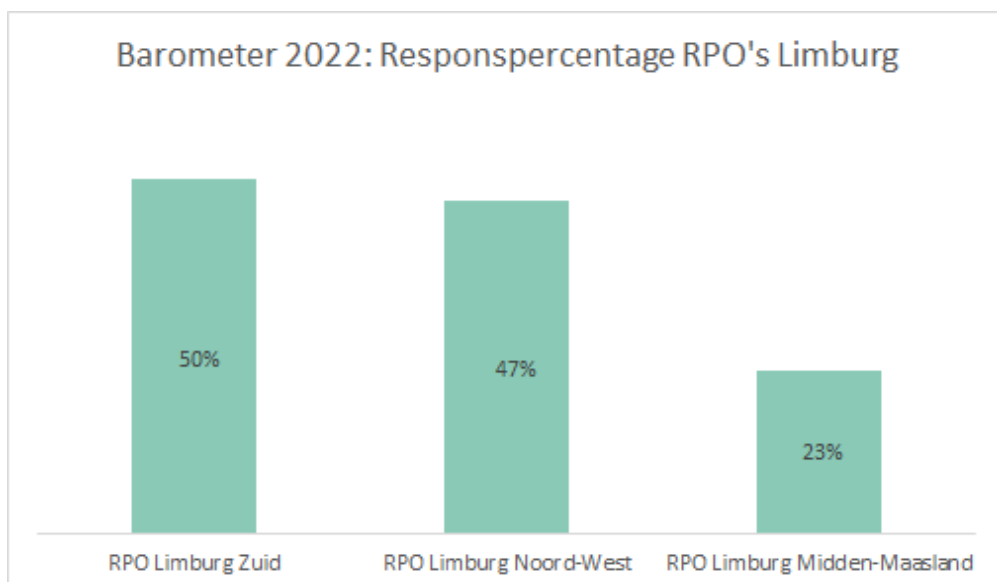
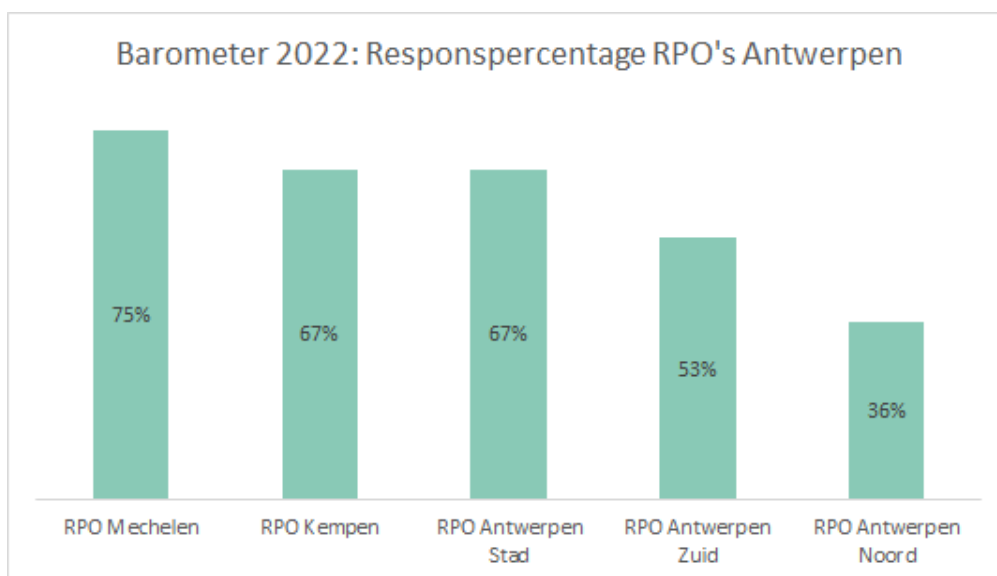
57% van de ouderenraden gaf aan aan beleidsbeïnvloeding te hebben gedaan tijdens de pandemie. Meer dan 9 op 10 van de ouderenraden die aan beleidsbeïnvloeding deden, brachten één of meerdere schriftelijke of mondelinge adviezen uit. Ook het inhoudelijke overleg met ambtenaren en/of gemeentediensten scoorde sterk. De cijfers wijzen op een hoge mate van aanwezigheid van het gemeentebestuur, en onderstrepen het belang van een goede samenwerking tussen de 'gouden' driehoek: de ambtenaar, de schepen voor ouderenbeleid en de ouderenraad. In heel wat gemeenten loopt dit goed. 95% van de lokale ouderenraden heeft het gevoel dat er soms tot altijd rekening wordt gehouden met hun adviezen. En ongeveer 2 op 3 ouderenraden merkt dat het gemeentebestuur hen geregeld spontaan betreft. Daar tegenover staat een groep gemeenten waar de ouderenraad zich weinig naar waarde geschat voelt. Zo'n 1 op 3 heeft niet het gevoel spontaan betrokken te worden bij lokale beleidsbeslissingen, en 1 op 6 krijgt zelfs nooit reactie op zijn adviezen. Dat toont dat er op veel plaatsen nog een lange weg te gaan is eer we echt kunnen spreken van een sterke participatiecultuur bij lokale besturen in Vlaanderen.

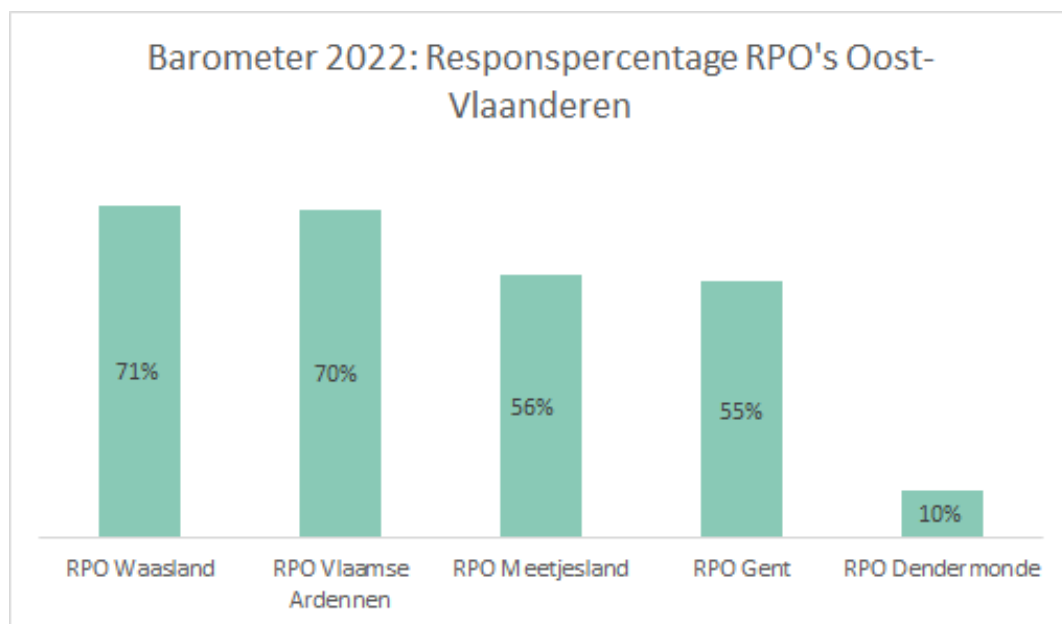
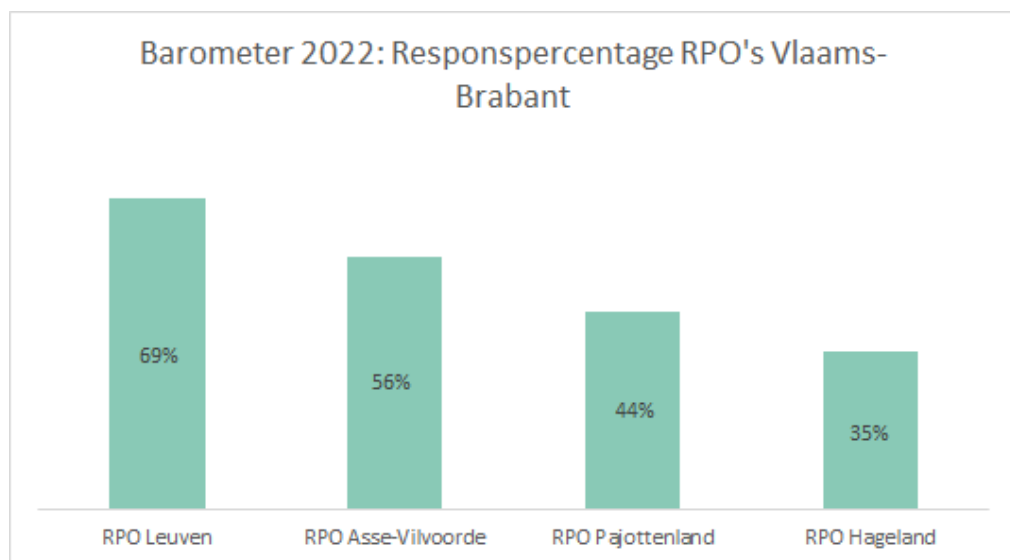
De tevredenheid over de ondersteuning van ouderenraden ligt hoog. Wat betreft de lokale ondersteuning ervaart 8 op 10 ouderenraden de ondersteuning van de ambtenaren als voldoende en/of uitgebreid. Die cijfers vertalen zich ook in de tevredenheid. Ook de tevredenheid over de betrokkenheid van de schepen scoort hoog. Wat betreft de regionale uitwisseling vindt 3 op 4 ouderenraden dit een meerwaarde. Sinds 2022 staat de Vlaamse Ouderenraad in voor de begeleiding

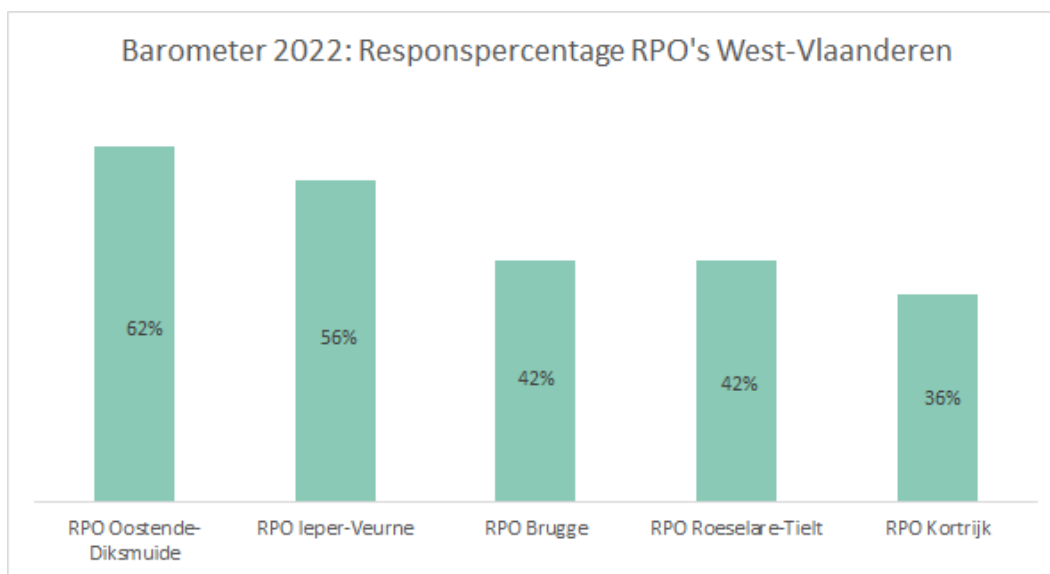
en ondersteuning van deze regionale platformen. Ook de globale ondersteuning door de Vlaamse Ouderenraad wordt door 3 op 4 ouderenraden positief bevonden.

7. Bijlagen

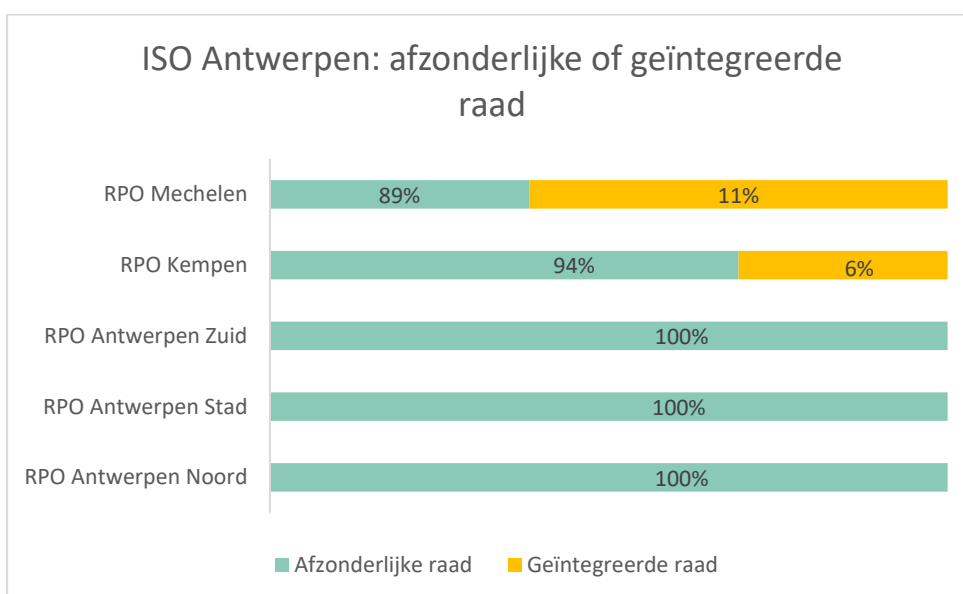
7.1. Bijlage 1: responspercentage RPO

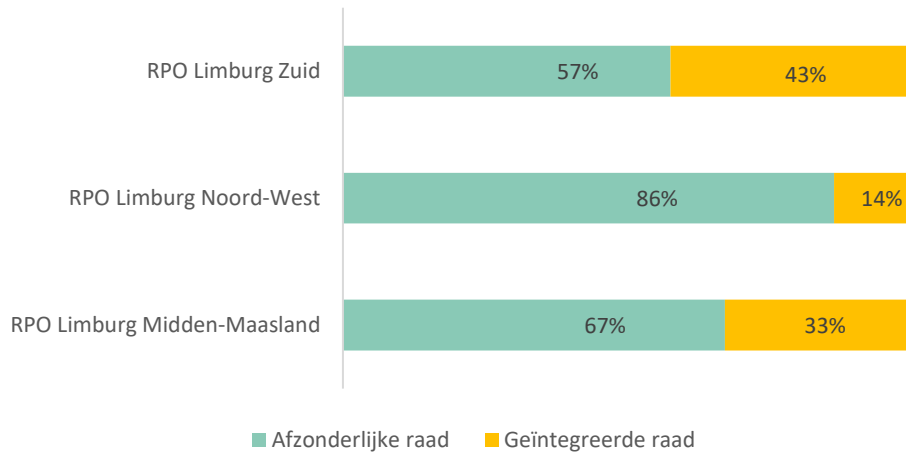

7.2. Bijlage 2: Afzonderlijke of geïntegreerde raad per RPO?

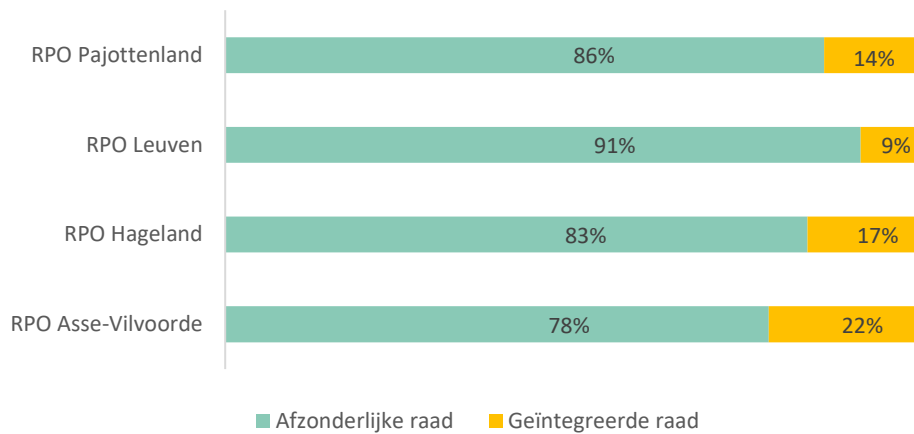

ISO Limburg: afzonderlijke of geïntegreerde raad

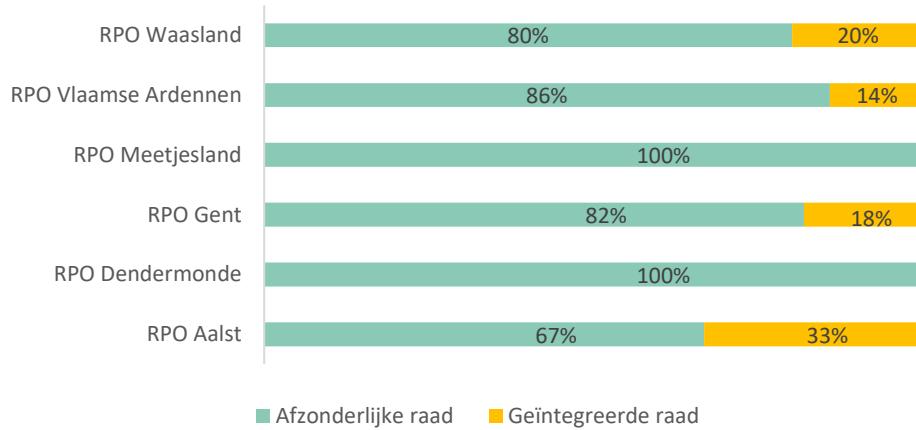

ISO Vlaams-Brabant: afzonderlijke of geïntegreerde raad

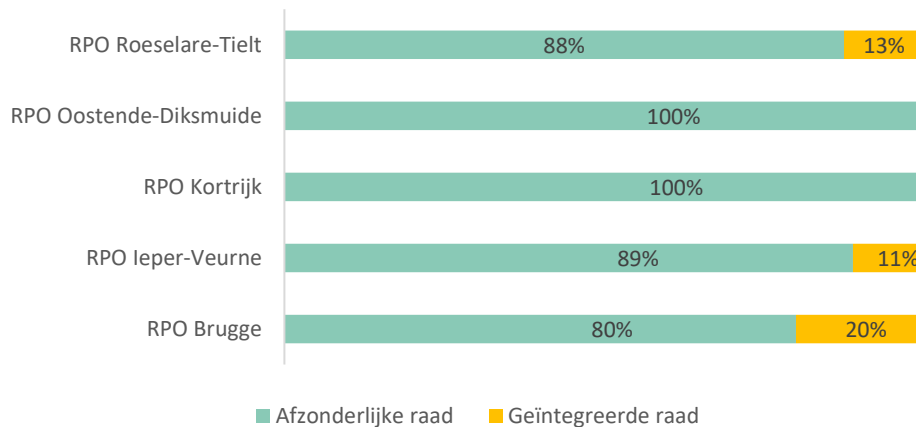

ISO Oost-Vlaanderen: afzonderlijke of geïntegreerde raad

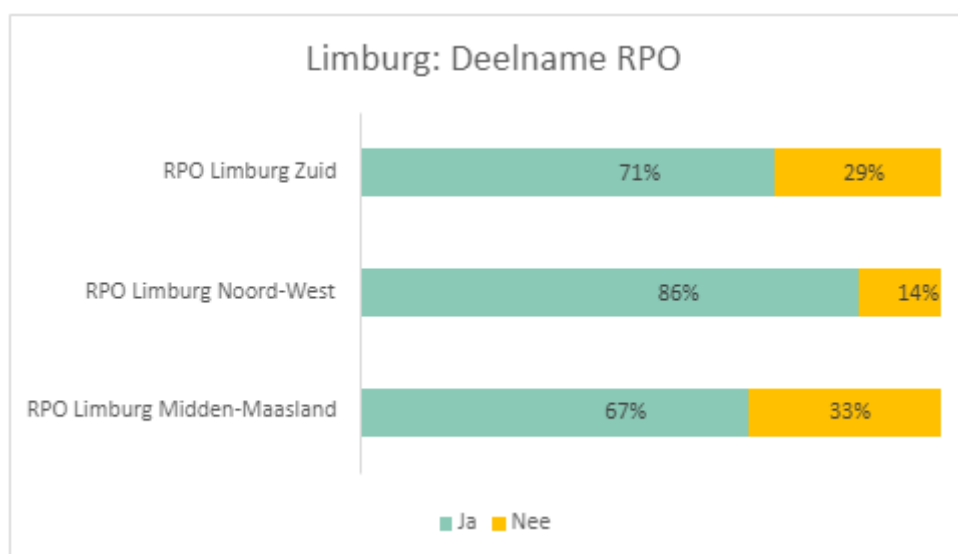
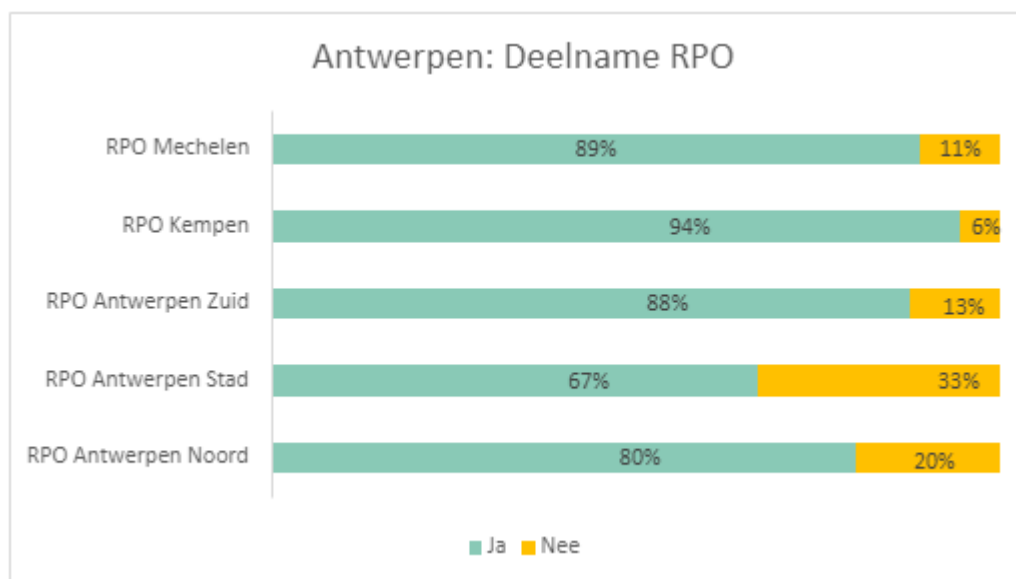

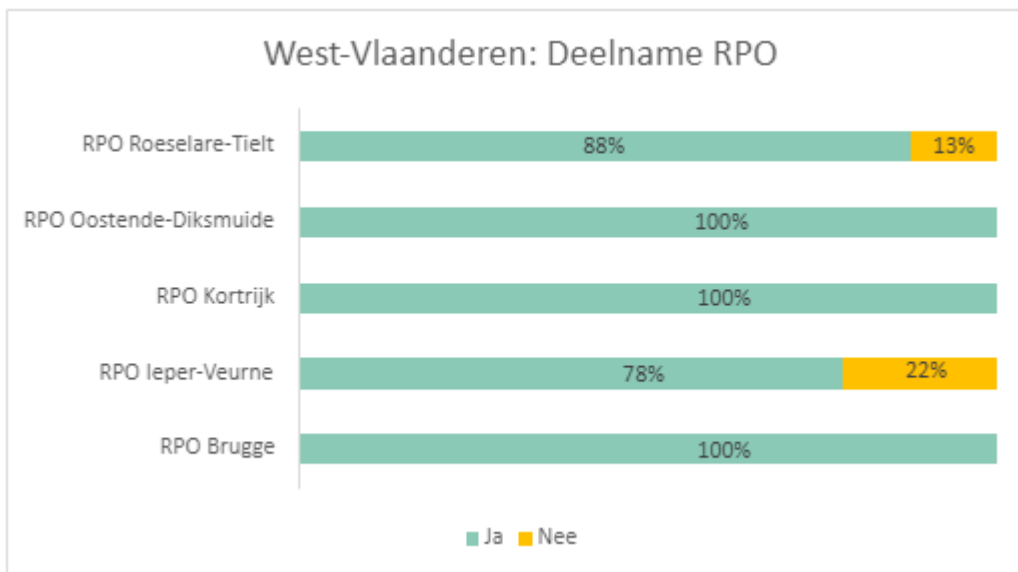
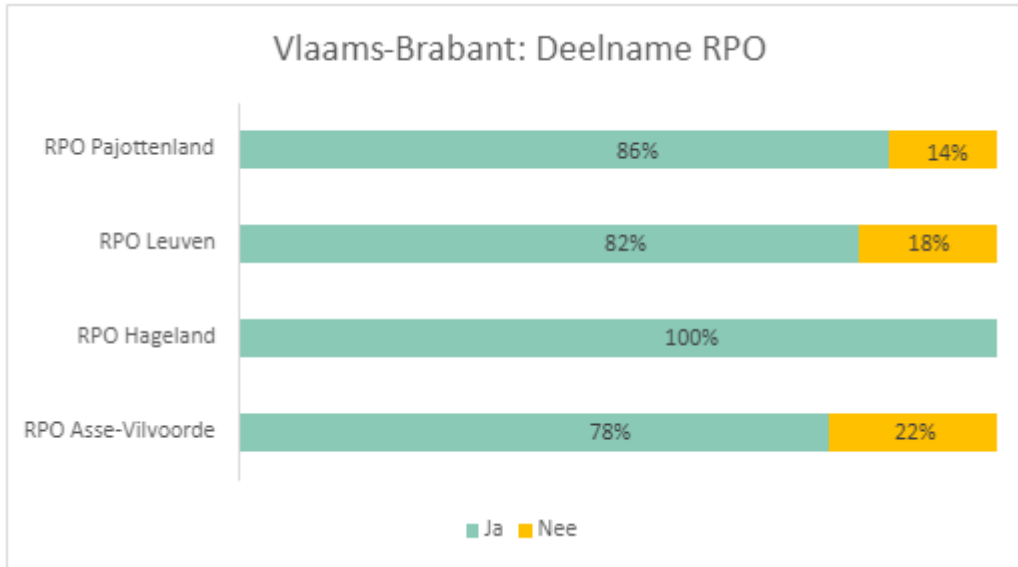
ISO West-Vlaanderen: afzonderlijke of geïntegreerde raad

7.3. Bijlage 3: deelname RPO

Oost-Vlaanderen: Deelname RPO

